

Turvallisempaa keskustelukulttuuria eduskuntaan

Vuoden vuorovaikutusteko 2023

Mitra Raappana, Sini Tuikka & Sanna Herkama

Viittausohje:

Raappana, M., Tuikka, S., & Herkama, S. (2024). Turvallisempaa keskustelukulttuuria eduskuntaan. Vuoden vuorovaikutusteko 2023. *Prologi – Viestinnän ja vuorovaikutuksen tieteellinen aikakauslehti*, 20(2), tulossa. <https://doi.org/10.33352/prlg.145440>

To cite this article:

Raappana, M., Tuikka, S., & Herkama, S. (2024). Turvallisempaa keskustelukulttuuria eduskuntaan. Vuoden vuorovaikutusteko 2023. [For a safer discussion culture in Finnish parliament]. *Prologi – Journal of Communication and Social Interaction*, 20(2), forthcoming. <https://doi.org/10.33352/prlg.145440>

Prologi

– Viestinnän ja vuorovaikutuksen
tieteellinen aikakauslehti

journal.fi/prologi/

ruotsiksi: Prologi – Tidskrift för Kommunikation och Social Interaktion
englanniksi: Prologi – Journal of Communication and Social Interaction

Julkaisija: Prologos ry.

Avoin julkaisu / Open Access
ISSN 2342-3684 / verkko

Puheenvuoro

Prologi, 20(2)
tulossa
<https://doi.org/10.33352/prlg.145440>

Turvallisempaa keskustelukulttuuria eduskuntaan

Vuoden vuorovaikutusteko 2023

Prologoksen vuorovaikutuspalkinnon saanut kansanedustaja Ville Merinen peräänkuuluttaa parempaa viestintäilmapiiriä ja keskustelukulttuuria eduskuntaan – ja laajemminkin

Mitra Raappana

FT, yliopistonopettaja
Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto
mitra.raappana@jyu.fi

Sini Tuikka

julkaisukoordinaattori
Avoimen tiedon keskus
Jyväskylän yliopisto
sini.tuikka@jyu.fi

Sanna Herkama

Erikoistutkija, FT
INVEST tutkimuskeskus ja lippulaiva
Turun yliopisto
sanna.herkama@utu.fi

Kansanedustaja Ville Merinen (SDP) piti 21.6.2023 eduskunnan täysistunnossa paljon huomiota saaneen, henkilökohtaisuudessaan varsin poikkeuksellisen puheenvuoron. Merinen kuvasi siinä kokemuksiaan ja havaintojaan eduskunnan viestintäilmapiiristä ja huoltaan sen keskustelukulttuurista. Merinen kertoi tunteikkaasti, kuinka ahdistavalta eduskuntakeskustelun seuraaminen ja siellä puhuminen oli kokeneestakin puhujasta tuntunut. On yleistä,

että kansanedustajat huutelevat kommenttejaan muiden puheenvuorojen aikana. Merinen kertoi huomanneensa, että on itsekkin melkein ajautunut mukaan tuohon huuteluun. Tällaisen keskustelukulttuurin Merinen halusi puheenvuorollaan rikkoa.

Terapeuttina ennen eduskuntatyötään toimineen Merisen teko herätti ajatuksia toisten kohtaamisesta ja kunnioittamisesta myös eduskun-

nan ulkopuolella, ja puhe saikin paljon kiitosta niin muilta kansanedustajilta kuin kansalaisilta. Se huomioitiin myönteisesti myös mediassa.

Minulle on tärkeää, että jokainen voi ilman painetta ja vapaasti turvallisessa ilmapiirissä ilmaista oman mielipiteensä – ilman, että pelkää tulevansa kohtuuttoman kritiikin, arvioinnin tai arvostelun kohteeksi, toteaa Merinen.

Halusin nostaa näitä asioita esiin ja sanoittaa sitä, miten vaativaa oman äänen esiin nostaminen joskus voi olla ja miltä se voi tuntua.

Viestinnän ja vuorovaikutuksen tutkimuksen tieteellinen yhdistys Prologos ry myönsi Ville Meriselle Vuoden vuorovaikutusteko -kunniamaininnan 29.9.2023 Vuorovaikutuksen teemapäivässä Helsingissä. Palkinnon jakanut Prologoksen puheenjohtaja Kaisa Lindholm kuvasi Merisen puheenvuoroa seuraavasti:

Tämän vuoden kunniamaininnan saanut teko nostaa esiin laadukkaan ja kunnioittavan vuorovaikutuksen kysymyksiä ennakkoluulottomasti ja oletuksia haastaen. Teko on julkisen luonteensa vuoksi tehnyt näkyväksi ja saanut laajat yleisöt keskustelemaan viestinnän ja vuorovaikutuksen näkökulmasta kiinnostavista kysymyksistä, kuten tunteiden merkityksestä ja dialogisuudesta yhteiskunnan eri osa-alueilla. -- Teko ylittää rajoja ja haastaa yleisesti poliittiseen kontekstiin liitettyä puhetaapaa. Se penää pohtimaan: millaista on rakentava ja eteenpäin vievä vuorovaikutus päätöksenteossa, ja millaista mallia siitä antavat korkeinta valtiovaltaa edustavat tahot?

Vuoden vuorovaikutusteko -kunniamaininta on jaettu vuosittain vuodesta 2016 lähtien ja sen jakaminen on tärkeä osa Prologos ry:n yhteiskunnallista vaikuttamista ja vuorovaikutuksen ilmiöiden esiintuomista. Kunniamaininta tekee tärkeitä vuorovaikutustekoja näkyväksi.

Nämä merkitykselliset - joskus ohikiitävätkin - teot korostavat ihmisten välisten kohtaamisten merkitystä eri tilanteissa, aloilla ja yhteiskunnan eri tasoilla. Kunniamaininnan ovat aiemmin saaneet esimerkiksi yksittäiset kansalaiset, lapsille suunnattu Valtioneuvoston koronainfo, partiolaisten Johtajatulet -tapahtuma, spontaanisti syntynyt Minä tutkin -liike Twitterissä ja ihmiset niiden taustalla sekä kunnanjohtaja laajemman yhteisön edustajana.

Kriteereitä kunniamaininnan saamiseksi ovat ajankohtaisuus, esimerkillisyys, kekseliäisyys, eettisyys ja vaikuttavuus. Ehdotuksia kunniamaininnan saajiksi voi tehdä kuka tahansa täyttämällä avoimen verkkolomakkeen ja perustelemalla ehdotustaan.

Ville Merisen puheenvuoroa koskevassa kunniamainintaehdotuksessa toivottiin, että se olisi askel kohti dialogisuutta. Lisäksi puheenvuoro nimettiin kannustavaksi esimerkiksi kaikille kansalaisille:

Olisihan upeaa, jos tämä ... [rakentaisi] normia dialogista ja dialogisuudesta, malli nuorille ja toki meille kaikille muillekin!

Vaikka jokainen tehty ehdotus voisi olla kunniamaininnan arvoinen, valitsi Prologoksen johtokunta Merisen puheenvuoron erityisesti sen yhteiskunnallisen merkittävyyden vuoksi: puheenvuoron pyrkimyksenä on paitsi yhden ihmisen äänen esiintuominen, myös tahto edistää laadukasta vuorovaikutusta eduskunnassa.

Merisen puheenvuoro osallistuu ansiokkaasti keskusteluun yhteyttä rakentavien puhetaapojen merkityksestä, erilaisten näkökulmien kunnioittamisesta sekä avoimen vuorovaikutuksen merkityksestä yhteisistä asioista päätettäessä.